

Aleg. 184.

Sprawozdanie

komisji prawniczej o petycji stowarzyszenia galicyjskich kandydatów notaryalnych we Lwowie, dotyczącej przyznania tym kandydatom czynnego i biernego prawa wyboru do Sejmu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 26. października b. r. Wysoki Sejm przekazał komisji prawniczej petycję Stowarzyszenia galic. kandydatów notaryalnych we Lwowie z dnia 24. października 1889, L. 668. którą Stowarzyszenie to domaga się przyznania kandydatom notaryalnym „czynnego i biernego prawa wyboru do Sejmu krajowego“.

Komisya prawnicza, przystępując do załatwienia tej petycji sądziła, że należy o tem pamiętać, iż od wielu lat o to samo prawo upominają się technicy, a zatem obie te sprawy ze sobą złączyć i razem ostatecznie załatwić wypada.

Łączenie tych spraw tem bardziej wskazanem być się zdaje, skoro właśnie w tym roku liczne petycje techników w poprzednich sesjach sejmowych wnoszone, doczekały się przychylnego załatwienia ze strony Wydziału krajowego, który w sprawozdaniu swoim z dnia 13. września 1889, L. 32.368 przedłożył Wys. Sejmowi projekt do ustawy zawierającej dodatek do §. 11 i 13 sejmowej ordynacji wyborczej, który dyplomowanym technikom prawo wybierania przyznaje.

Gdy atoli wspomniane sprawozdanie Wydziału krajowego obejmuje także inne daleko ważniejsze zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacji wyborczej, nie zostające w żadnym związku ze sprawą nadania prawa głosowania technikom, komisya prawnicza była zdania, że będzie to z pożytkiem dla sprawy, jeżeli ową kwestyę nadania prawa wybierania technikom, odłączy się od reszty spraw w owem sprawozdaniu poruszonych, i ją razem z petycją na wstępie wspomnianą załatwi. Zastanawiając się nad rzeczą samą, komisya doszła do przekonania, że kandydat notaryalny, który ukończył studia uniwersyteckie, dopuszczony został po odbytej prawnie przepisanej praktyce do egzaminu notaryalnego i takowy z dobrym zdał skutkiem, przez to takie dał dowody wysokiej inteligencji, wykształcenia i nieskazitelności charakteru, że będzie to tylko z pożytkiem dla dobra ogólnego, jeżeli takie osoby do urny wyborczej czy to dla rad gminnych czy dla Sejmu krajowego będą dopuszczone.

To samo powiedzieć możemy o technicach, którzy dyplom swój na podstawie złożonych egzaminów otrzymali.

Nabylibyśmy w kandydatach notaryalnych i technicach liczny zastęp ludzi wyższej inteligencji, których wpływ na wybory wszelkiego rodzaju bardzo jest pożądanem. Komisya sądzi jednak, że załatwiając tę sprawę, nie można poprzestać na przyznaniu tym osobom prawa wyboru do Sejmu

krajowego. Albowiem system wyborczy do Sejmu opiera się na ordynacyi wyborczej gminnej, ta ostatnia jest niejako fundamentem ordynacyi wyborczej sejmowej, a chcąc przeprowadzić jakąkolwiek reformę, trzeba zacząć od fundamentu. Dla tego proponuje komisya, aby kandydatom notaryalnym i technikom przyznano prawo wyboru z tytułu osobistej ich kwalifikacyi bez względu na opłatę podatku nie tylko do Sejmu ale i do Rad gminnych.

W tym celu przedkłada komisya Wysokiemu Sejmowi dwa projekta do ustaw, z których jeden przyznaje kandydatom notaryalnym i technikom dyplomowanym prawo wyboru do Rad gminnych, drugi zaś prawo wyboru do Sejmu.

Komisya prawnicza wnosi tedy :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone pod. A) i B) projekta do ustaw.

Lwów dnia 6. listopada 1889.

Przewodniczący :

Z o l l w. r.

Sprawozdawca :

Fruchtmann w. r.

A)

U s t a w a

z dnia zawierająca dodatek do §. 2. ordynacyi wyborczej dla gmin w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Prawo wybierania do Rad gminnych mają z pomiędzy przynależnych do gminy bez względu na opłatę podatków oprócz osób w ust. 2. §. 1. ordynacyi wyborczej dla gmin z dnia 12. stycznia 1866. Nr. 19. dz. u. kr. wymienionych także:

- a) technicy, którzy studia swoje w jednej z wyższych szkół technicznych austriackich ukończyli i tamże egzamin dyplomowany lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli.
- b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej nstawą przepisane.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.

B)

U s t a w a.

z dnia zawierająca dodatek do sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861. Nr. 20. Dz. p. p. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przy wyborze posła na Sejm krajowy z miast w §. 2. sejmowej ordynacyi wyborczej wymienionych, tudzież przy wyborze wyborców z gmin wiejskich z mocy §. 12. sejmowej ordynacyi wyborczej odbyć się mającym, — głosują wraz z wyborcami z tytułu podatków z równem prawem jako wyborcy uprawnieni, bez względu na opłatę podatków, oprócz osób. w ustępie 2. §. 1. ordynacyi wyborczej dla gmin z dn. 12. sierpnia 1866 Nr. 19 dz. u. kr. względnie §. 11. i 13. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861, Nr. 20 dz. p. p. wymienionych, także następujące osoby, jeżeli nie są wyłączone od prawa wybierania na mocy ustawy krajowej z dnia 13. stycznia 1869. Nr. 13. dz. ust. kraj.

- a) technicy, którzy na jednej z wyższych szkół technicznych austriackich studia swoje ukończyli i tamże: egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli.
- b) kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane.

Osoby te wykonują prawo wybierania w tej gminie, w której im prawo przynależności przysłuża.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.